

NSA: Wystąpienie nadzwyczajnych zdarzeń skutkujących bardzo trudnym położeniem danej osoby, jest ważniejszą przesłanką przyznania jej specjalnego zasiłku celowego aniżeli kryterium dochodowe. Można wyobrazić sobie sytuację, w której beneficjentem pomocy tego rodzaju jest osoba, która normalnie z pomocy społecznej nie korzysta.

Naczelny Sąd Administracyjny wydał orzeczenie, które można uznać za kolejne wyjaśnienie tego, jak należy rozumieć instytucję zasiłku, o którym mowa w art. 41 pkt ustawy o pomocy społecznej. Niejednokrotnie opisywany na łamach naszego Dziennika przepis umożliwia organowi podjęcie decyzji w ramach uznania administracyjnego, gdyż wypłata środków w ramach zasiłku losowego nie jest obowiązkiem, lecz prawem organu wszechstronnie badającego daną sprawę.

Badając prawidłowość działania organów, NSA stwierdził że możliwość udzielenia pomocy w formie zasiłku losowego także osobie, która generalnie nie jest uprawniona do korzystania z pomocy społecznej, nie budzi wątpliwości. Jedynym przedmiotem sporu może być wysokość przyznawanego świadczenia. Przypadek, w którym skarżący osiągał dochód przekraczający kryterium uprawniające do otrzymywania świadczeń wymienionych w ustawie, lecz pewna kwota pieniężna tytułem zasiłku celowego została mu przyznana, to działanie ocenione przez NSA jako dozwolone i zrozumiałe. Jak wynika z uzasadnienia orzeczenia, poza sporem pozostaje fakt, że w odniesieniu do zasiłku celowego, kryterium dochodowe traci na znaczeniu. Ważniejsze staje się ogólne wskazanie art. 41 pkt 1 u.p.s., który możliwość przyznania świadczenia tego rodzaju uzależnia od wystąpienia "szczególnie uzasadnionego przypadku".

Jak wynika z orzeczenia, taki przypadek można "pogodzić" z sytuacją, w której dana osoba co do zasady posiada wystarczające środki do egzystencji, co wyraża się poprzez przekroczenie kryterium dochodowego. Istnieją jednak zdarzenia losowe, które niezależnie od sytuacji ekonomicznej, niejako usuwają grunt pod nogami. Choć "szczególnie uzasadniony przypadek" wymieniony w treści przepisu nie został bliżej zdefiniowany, przyjmuje się że chodzi o sytuację na tyle niestandardową i odbiegającą od sytuacji innych osób, że dana osoba nie poradzi sobie z jej skutkami bez pomocy z zewnątrz. Badanie "nietypowości" danego wypadku odbywa się zawsze w sposób zindywidualizowany i dopiero na podstawie dokładnego zapoznania się organu z sytuacją, w jakiej znalazł się wnioskodawca, możliwe jest wydanie słusznej decyzji. Każdorazowo należy przy tym pamiętać, że udzielenie specjalnego zasiłku celowego nie jest obowiązkiem organu. Obowiązkiem jest natomiast dokładne zbadanie konkretnego przypadku, gdyż tylko w ten sposób w ewentualnym postępowaniu przed sądem administracyjnym organ będzie mógł uwolnić się od zarzutu "dowolności".

Wyrok NSA z 10 marca 2025 r. (sygn. I OSK 1208/24)

Źródło: [CBOSA](#)